

Strasbourg 16.4.2019
COM(2019) 186 final

ANNEXES 1 to 2

LIITTEET

asiakirjaan

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

Tehokkaampaa päätöksentekoa sosiaalipolitiikan alalla:

uusien alojen yksilöiminen määräenemmistöpäätöksiin siirtymistä varten

Liite 1: Aikaisempi kehitys

EU:n perussopimuksissa annetaan EU:lle sosiaalipoliittinen tehtävä. Näin on ollut aivan alusta lähtien, joskin alaa koskevan EU-lainsäädännön kehitys on ollut asteittaista: sosiaalipoliittikka laajasti ymmärrettynä tarkoittaa markkinoiden yhdentymisen varmistamista, ja se on kehittynyt niin, että sosiaalisia tuloksia itsessään pidetään tavoitteena. Euroopan yhdentymisen 60 vuoden aikana sosiaalipoliitikasta on tullut yhä keskeisempää EU:ssa, mikä tulee esiin jokaisessa perussopimuksen tarkistuksessa.

Rooman sopimuksessa (1957) suurin osa sosiaalipoliittikkaan liittyvää toimivaltaa jäi yhteisön toimien soveltamisalan ulkopuolelle. Tuolloin yhteisön toimilla vain edistettiin jäsenvaltioiden tiivistä yhteistyötä Euroopan sosiaalirahaston tuella. Komissio pystyi antamaan lausuntoja työterveydestä ja -turvallisuudesta. Perussopimuksella vahvistettiin työntekijöiden vapaa liikkuvuus ja velvollisuus hyväksyä toimenpiteitä sosiaaliturvan yhteensovittamista varten. Näitä aloja koskevat päätökset tehtiin neuvostossa yksimielisesti, eikä parlamentilla ollut roolia päätöksenteossa.

Sosiaalipoliittikkaa kehitettiin **Euroopan yhtenäisasiakirjalla** vuonna 1986 luomalla mahdollisuus hyväksyä vähimmäisvaatimuksia työterveyden ja -turvallisuuden alalla. Nämä toimet hyväksyttiin neuvostossa määräenemmistöllä yhteistyössä parlamentin kanssa.

EU:n toiminta-aloja sosiaalipoliittikan alalla laajennettiin vuoden 1992 **Maastrichtin sopimukseen** sisältyvällä pöytäkirjalla sosiaalipoliitikasta. Pääpiirteissään ne ovat pysyneet samoina. Sosiaalipoliittikkaa koskevassa pöytäkirjassa määrättiin **määräenemmistöpäätöksestä** seuraavilla aloilla:

- työolot
- työntekijöille tiedottaminen ja työntekijöiden kuuleminen
- naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet ja
- työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen.

Sen mukaan neuvosto tekee **yksimielisen päätöksen** seuraavista:

- työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojelu
- irtisanomiset
- työntekijöiden ja työnantajien edustamisen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, ja
- EU:n alueella laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot.

Viimeksi mainituilla aloilla on kuultava parlamenttia (nykyinen erityinen lainsäätämisyjärjestys). Siinä jätettiin nimenomaisesti **soveltamisalan ulkopuolelle**

- palkat
- järjestäytymisvapaus
- lakko-oikeus ja
- oikeus määrätä työsulusta.

Pöytäkirja sisällytettiin vuonna 1997 Amsterdamin sopimukseen, jolloin määräyksistä tuli sovellettavia kaikissa jäsenvaltioissa. Ne muodostavat perustan SEUT-sopimuksen X osastolle. Näin luotiin uusi oikeusperusta syrjinnän torjumiseksi, ja se on yhä ennallaan: Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 13 artiklassa (tällä hetkellä SEUT-sopimuksen 19 artiklan 1 kohta) määrätään, että neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi.

Vuonna 2001 tehdyn **Nizzan sopimuksen** 137 artiklalla (nyt SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan j ja k alakohta) lisättiin kaksi uutta alaa yhteistyön piiriin ja annettiin unionille toimivalta tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen ja
- ja sosiaalisen suojelun järjestelmien uudistaminen.

Siinä ei määrätty toimivallasta sellaisten direktiivien antamiseksi, joissa vahvistetaan vähimmäisvaatimukset näillä aloilla.¹ Perussopimuksella ei myöskään muutettu mitään yksimielisyyttä koskevista vaatimuksista sosiaalipolitiikan alalla mutta otettiin käyttöön **erityinen siirtymälauseke** (nyt SEUT-sopimuksen 153 artiklan 2 kohta).

Lissabonin sopimuksessa (joka tuli voimaan 1. joulukuuta 2009) asetettiin tavoitteeksi, että unionista tulee erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous. **Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista** – SEUT-sopimuksen 48 artiklan mukaisen **työntekijöiden vapaan liikkuvuuden yhteydessä** – koskevista toimenpiteistä ryhdyttiin päättämään määränemmistöllä ja tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen eikä yksimielisesti.

Yksimielisyyttä koskeva vaatimus ja parlamentin kuuleminen säilytettiin seuraavilla aloilla (jotka kuuluvat nyt SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan c, d, f ja g alakohdan ja 19 artiklan soveltamisalaan):

- työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojelu (muutoin kuin rajatylittävissä tilanteissa)
- irtisanomiset
- työntekijöiden ja työnantajien edustamisen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla,
- EU:n alueella laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot ja
- syrjinnän torjumista koskevat toimenpiteet.

Samalla SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohdalla otettiin käyttöön **yleinen siirtymälauseke**, jolla luotiin mahdollisuus siirtyä yksimielisestä päätöksenteosta määränemmistö päätökseen tai erityisesti lainsäätämisyjärjestyksestä yleiseen lainsäätämisyjärjestykseen aloilla, joihin ei

¹ Työntekijöiden sosiaaliturvan ja sosiaalisen suojelun (SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan c alakohta) on päällekkäinen sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistamisen kanssa (SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan k alakohdan) kanssa. Tällaisissa tapauksissa k alakohta on ensisijainen, sen kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.

sovelleta erityistä siirtymälauseketta, kuten syrjinnän torjunta ja työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojele.

Liite 2: Sosiaalipolitiikan alalla ehdotetut säädökset, 2014–2019

Nykyinen komissio on esittänyt 27 säädösehdotusta EU:n sosiaalisen markkinatalouden nykyaikaistamiseksi ja sosiaalialan huippuluokituksen saavuttamiseksi Euroopassa. Näistä 24:ssä on päästy sopimukseen ja muista kolmesta käydään edelleen keskusteluja.

Nro	Lyhytnimi	Julkaiseminen
1	Asetus (EU) 2015/779 asetuksen (EU) N:o 1304/2013 muuttamisesta nuorisotyöllisyysaloitteesta tuettaville toimenpideohjelmille maksettavan ylimääräisen ensimmäisen ennakkomaksun osalta	EUVL L 126 , 21.5.2015, s. 1
2	Neuvoston suositus pitkäaikaistyöttömien työllistämistä	EUVL C 67 , 20.2.2016, s. 1
3	Neuvoston päätös (EU) 2015/1848 jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2015	EUVL L 268 , 15.10.2015, s. 28
4	Neuvoston päätös (EU) 2016/1838 jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2016	EUVL L 280 , 18.10.2016, s. 30
5	Direktiivi (EU) 2017/2398 työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta	EUVL L 345 , 27.12.2017, s. 87
6	Neuvoston suositus eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä elinikäisen oppimisen edistämiseksi ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen kumoamisesta	EUVL C 189 , 15.6.2017, s. 15
7	Neuvoston suositus ”Taitojen parantaminen: uusia mahdollisuuksia aikuisille”	EUVL C 484 , 24.12.2016, s. 1
8	Direktiivi (EU) 2017/159 kalastusalan työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2007 yleissopimuksen täytäntöönpanosta 21 päivänä toukokuuta 2012 EU-maiden maatalouden osuustoimintajärjestöjen keskusjärjestön (COGECA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) ja Euroopan unionin kalastusyritysten kansallisten järjestöjen liiton (Europêche) välillä tehdyn sopimuksen täytäntöönpanosta	EUVL L 25 , 31.1.2017, s. 12
9	Direktiivi (EU) 2018/957 palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta	EUVL L 173 , 9.7.2018, s. 16
10	Asetus (EU) 2017/2305 asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden määrärahojen sekä Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteen ja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen määrärahojen muuttamisesta	EUVL L 335 , 15.12.2017, s. 1
11	Direktiivi (EU) 2018/131 Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) tekemän sopimuksen täytäntöönpanosta direktiivin 2009/13/EY muuttamiseksi kansainvälisen työkonferenssin 11 päivänä kesäkuuta 2014 merityötä koskevaan vuoden 2006 yleissopimukseen hyväksymien vuoden 2014 muutosten mukaisesti	EUVL L 22 , 26.1.2018, s. 28
12	Neuvoston suositus laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista	EUVL C 153 , 2.5.2018, s. 1
13	Päätös (EU) 2018/646 yhteisistä puitteista parempien palvelujen tarjoamiseksi	EUVL L 112 ,

	taitojen ja tutkintojen alalla (Europass) ja päätöksen N:o 2241/2004/EY kumoamisesta	2.5.2018, s. 42
14	Neuvoston päätös (EU) 2018/1215 jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista	EUVL L 224 , 5.9.2018, s. 4
15	Asetus (EU) 2019/128 Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 337/75 kumoamisesta	EUVL L 30 , 31.1.2019, s. 90
16	Asetus (EU) 2019/127 Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1365/75 kumoamisesta	EUVL L 30 , 31.1.2019, s. 74
17	Asetus (EU) 2019/126 Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2062/94 kumoamisesta	EUVL L 30 , 31.1.2019, s. 58
18	Direktiivi (EU) 2019/130 työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta	EUVL L 30 , 31.1.2019, s. 112
19	Ehdotus direktiiviksi tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä	COM (2015) 615
20	Ehdotus asetukseksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (EY) N:o 987/2009 muuttamisesta	COM(2016) 815
21	Ehdotus direktiiviksi vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta	COM(2017) 253
22	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi avoimista ja ennakoitavista työoloista Euroopan unionissa	COM (2017) 797
23	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan työviranomaisen perustamisesta	COM(2018) 131
24	Ehdotus suositukseksi sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta	COM(2018) 132
25	Ehdotus direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta	COM(2018) 171
26	Ehdotus asetukseksi Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR)	COM(2018) 380
27	Ehdotus asetukseksi Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+)	COM(2018) 382